NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13302

MOL UN DERTSEYL

Tsirl Waletzky

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

מאָלן און דערציילן

אילוסטרירט פֿון
צירל גראַבלאַ וואַלעצקי

13/66936

אָנווײַזונגען ווי צו ניצן דעם בילדער־העפֿט

דער ציל פֿון דעם העפֿט איז אַ טאָפּעלער: צו געבן טעמעס אויף צו שמועסן און געניטונגען בײַם אַרײַנפֿיר אין לייענען. קען מען ניצן דעם העפֿט מיט די בילדער אויף פֿאַרשיידענע אופֿנים, ווי, למשל:

1) אָנווײַזן אויף יעדער זאַך פֿון בילד און אָנרופֿן דעם נאָמען פֿון דער זאַך אויף ייִדיש; אײַנלערנען מיט די קינדער אַלע ייִדישע ווערטער וואָס באַצייכענען די זאַכן אויפֿן בילד. אויב דאָס וואָרט איז געדרוקט אויף דער צווייטער זײַט, פֿאַרבינדן דאָס געדרוקטע וואָרט מיט דער זאַך.

2) ווען די קינדער קענען שוין די אַלע נעמען פֿון די זאַכן, שאַפֿן אַ מעשׂהלע אַרום דעם בילד. עס קומט אויס צו געבן די קינדער די נייטיקע ווערבן און פֿאַרבינד־ווערטער. די אַלע צוגעגעבענע ווערטער דאַרף מען דרוקן אָדער שרײַבן אויפֿן טאָוול און זיי אײַנלערנען אַזוי ווי די נעמען פֿון די זאַכן.

3) מאַכן פֿאַרשיידענע זאַצן אַרום דעם בילד און דערבײַ דאַרפֿן די קינדער זאָגן, צי זיי זײַנען ריכטיק אָדער פֿאַלש. פֿריִער מאַכט דער לערער אַזעלכע זאַצן, דערנאָך טוען עס אויך די קינדער.

4) פּרואוון אויסשפּילן פֿאַרשיידענע זאַצן אַרום די בילדער און דערבײַ אײַנלערנען די דאָזיקע זאַצן אין קאָרעקטן ייִדיש.

5) מאַכן בליק־קאַרטלעך מיט דעם בילד פֿון דער זאַך אויף איין זײַט און די געדרוקטע אָדער געשריבענע ווערטער אויף דער צווייטער.

6) נאָכדעם ווי מע האָט שוין באַאַרבעט אַ צאָל בילדער, געבן די קינדער זאַצן אויף צו טרעפֿן צו וואָסער בילד דער זאַץ באַציט זיך.

7) אײַנטיילן דעם קלאַס אין גרופּעס. יעדע גרופּע האָט זיך איר קאָליר און די קינדער דאַרפֿן אָנרופֿן אַזעלכע זאַכן וואָס קענען האָבן דעם קאָליר פֿון זייער גרופּע.

8) מאָלן בילדער אויף דער זעלביקער טעמע פֿון דעם בילד אין העפֿט און צונויפֿשטעלן עטלעכע זאַצן פֿאַר יעדער בילד־וואָס אַ קינד האָט געמאָלן.

מע קען צוטראַכטן פֿאַרשיידענע שפּילן אין צוזאַמענהאַנג מיט די בילדער, מיט די ווערטער און מיט די זאַצן וואָס מע האָט אויסגעלערנט. מע דאַרף אויך נישט פֿאַרגעסן צו לערנען און צו זינגען קורצע לידעלעך וואָס פּאַסן זיך צו די טעמעס פֿון די בילדער.

This is a special book. It is filled with pictures. It is a story book where *you* are going to tell or write the stories in Yiddish to fit the pictures. There are words to give you ideas. You may also color the pictures. These are some colors you can use.

This is YELLOW		דאָס איז געל
This is RED		דאָס איז רויט
This is BLUE		דאָס איז בלוי
This is GREEN		דאָס איז גרין
This is BROWN		דאָס איז ברוין

RCH, INC. N.Y.
YIVO INSTITUTE

MY NAME_______________

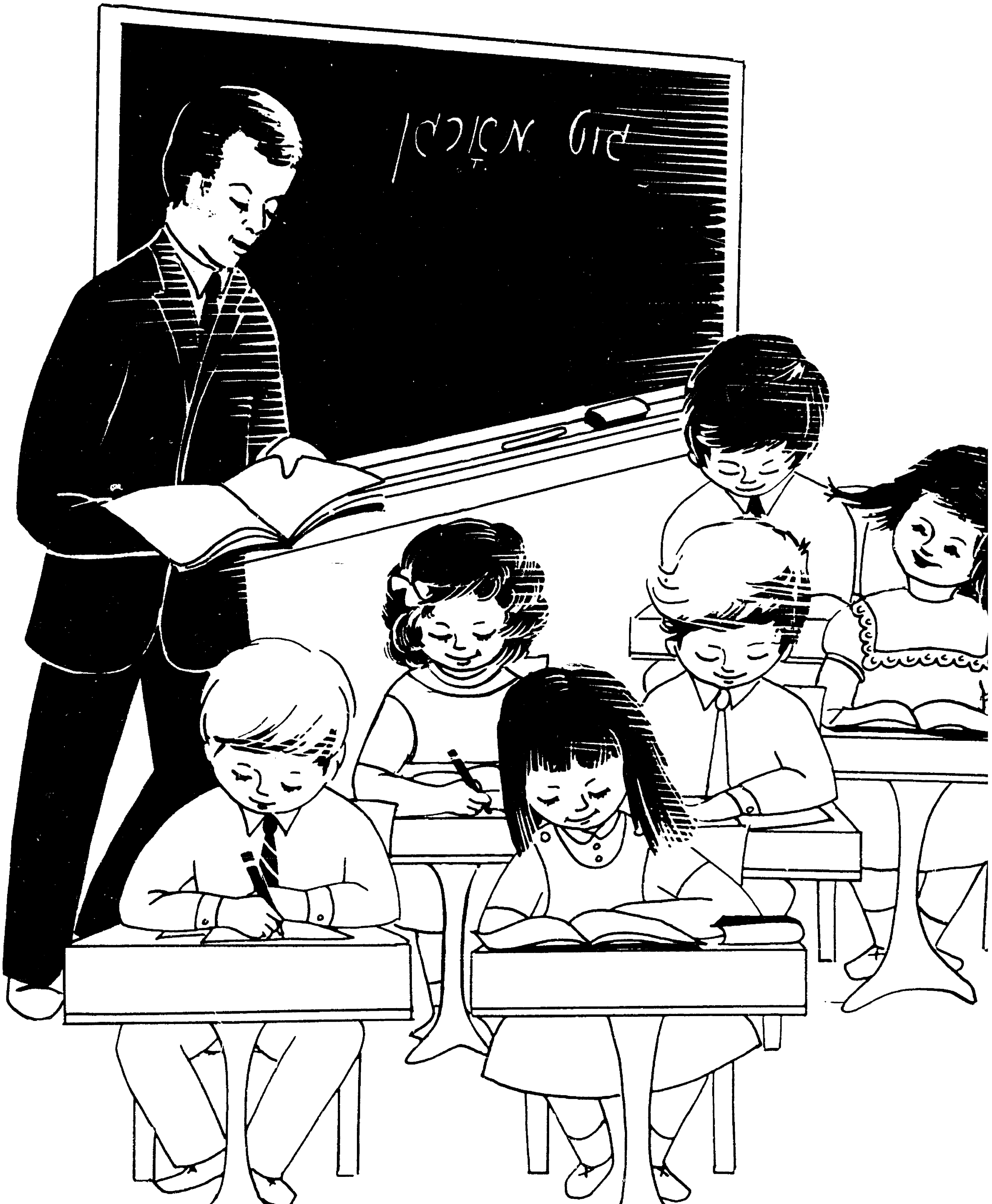

לערער	לערער	____
קינדער	קינדער	____
שרײַבן	שרײַבן	____
לייענען	לייענען	____
טאָוול	טאָוול	____
מעקער	מעקער	____
העפֿט	העפֿט	____
גוט מאָרגן	גוט מאָרגן	____

לשנה
טובה·

לשנה-טובֿה	לשנה-טובֿה
קאַרטל	קאַרטל
האָניק	האָניק
חלה	חלה
שופֿר	שופֿר
אַ גוט יאָר	אַ גוט יאָר

סוכּה	סוכּה	
סוכּות	סוכּות	
פּרוכט	פּרוכט	
עפּל	עפּל	
באַר	באַר	
באַנאַנע	באַנאַנע	

שמחת-תורה

פֿאָן	פֿאָן
עפּל	עפּל
ליכטל	ליכטל
שמחת-תורה	שׂמחת-תּורה
מיר מאַרשירן	מיר מאַרשירן.

שיפֿעלע	שיפֿעלע
רעדלעך	רעדלעך
בײַסיקל	בײַסיקל
בוים	בוים
טײַכל	טײַכל
ייִנגל	ייִנגל
וועװערקע	וועװערקע

פּאַרק	פּאַרק
ביימער	ביימער
בלומען	בלומען
פֿייגעלעך	פֿייגעלעך
הוידע	הוידע
מיידל	מיידל
פּילקע	פּילקע

נאַכט

נאַכט

שטערן

שטערן

קעצעלע

קעצעלע

לבֿנה

לבֿנה

דער טאַטע קומט אַהיים

דער טאַטע. קומט אַהיים.

אַלע פֿרייען זיך

אַלע פֿרייען זיך.

פֿייגעלע קושט דעם טאַטן

פֿייגעלע קושט דעם טאַטן.

דער טאַטע	דער טאַטע	
די מאַמע	די מאַמע	
מאַטעלע	מאָטעלע	
גיטעלע	גיטעלע	
פֿייגעלע	פֿייגעלע	
מיר עסן	מיר עסן	

א
מעשה

די באָבע און דער זיידע קומען

די באָבע און דער זיידע קומען.

דער זיידע לייענט אַ מעשׂה

דער זיידע לייענט אַ מעשׂה.

די באָבע שטריקט

די באָבע שטריקט.

געבורטסטאָג	געבורטסטאָג
מיידעלעך	מיידעלעך
ייִנגעלעך	ייִנגעלעך
הוט	הוט
קוכן	קוכן
היטל	היטל
גוטע זאַכן	גוטע זאַכן

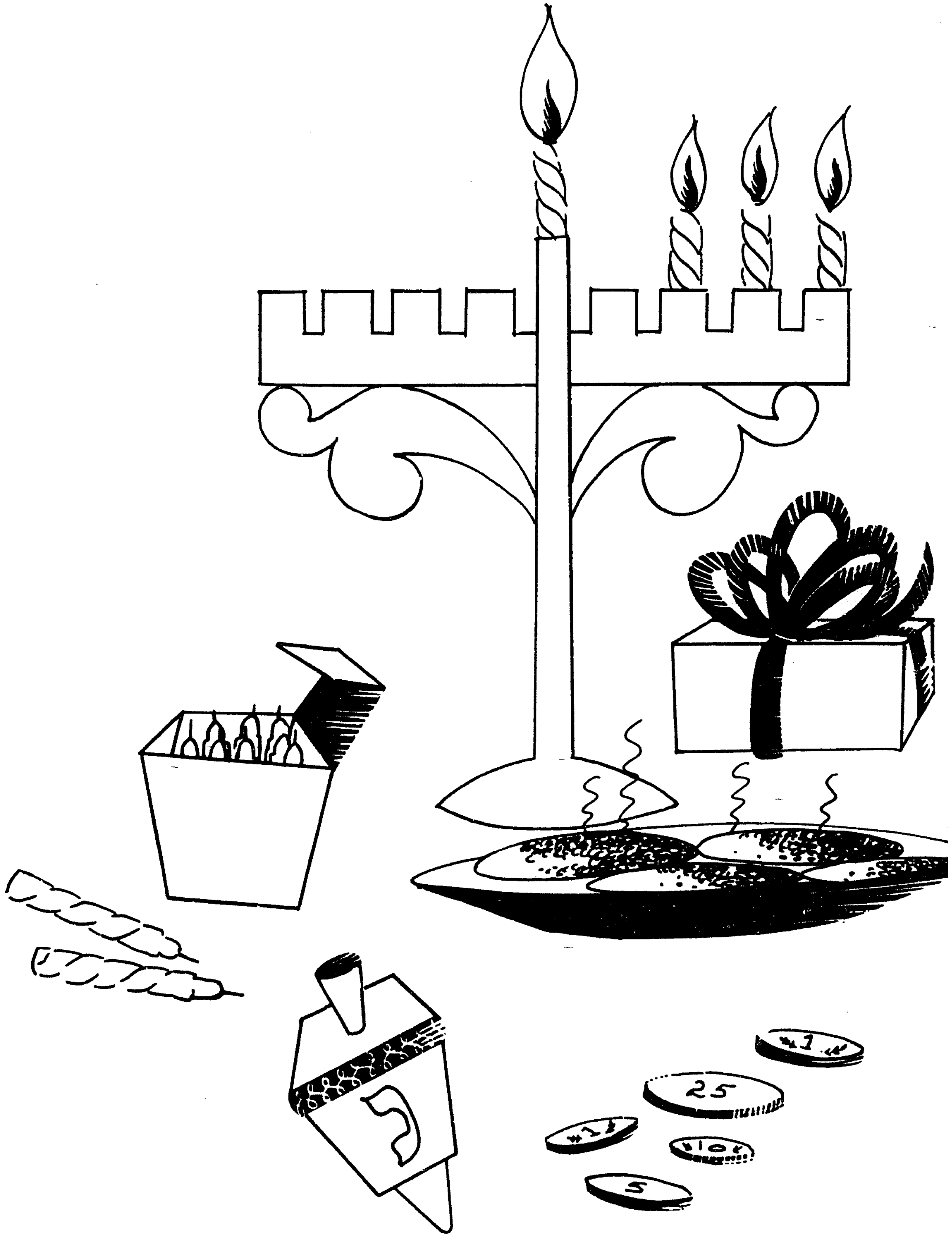
25
5

חנוכּה־לאַטקעס	חנוכּה-לאַטקעס	
חנוכּה־ליכטעלעך	חנוכּה-ליכטעלעך	
חנוכּה־געלט	חנוכּה-געלט	
מתּנה	מתּנה	
דריידל	דריידל	
לאַטקעס	לאַטקעס	

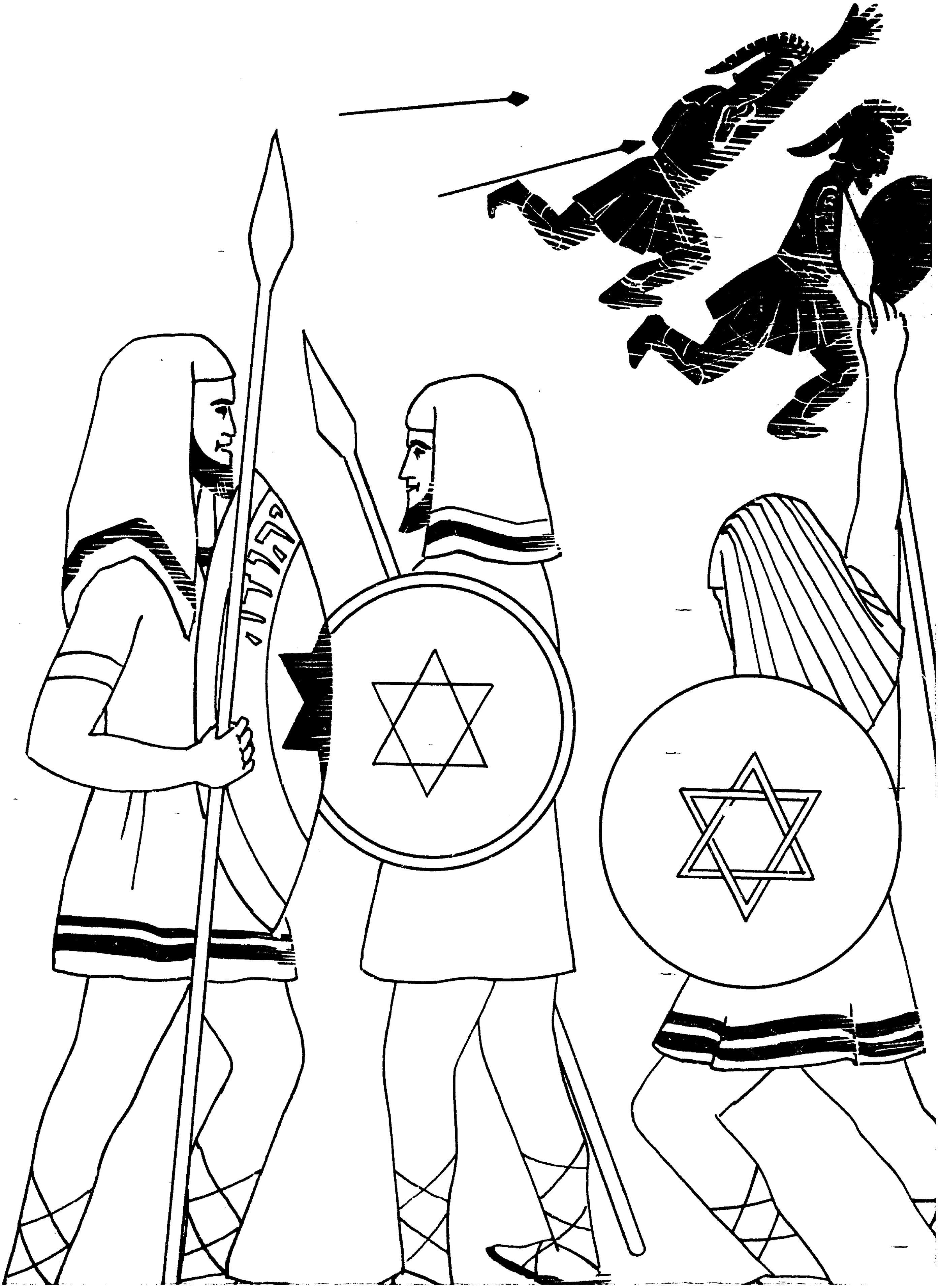

יהודה	יהודה
העלד	העלד
חנוכּה	חנוכּה
די בּרידער	די ברידער
חשמונאים	חשמונאים

שניי־מענטש	שניי-מענטש
שליטעלע	שליטעלע
ווינטער	ווינטער
בערגל	בערגל
רידל	רידל
הענטשקעס	הענטשקעס
הינטעלע	הינטעלע
זיך שפּילן	זיך שפּילן

שערעלע	שערעלע	
פּאַפּיר	פּאַפּיר	
בילד	בילד	
קרייד	קרייד	
בערשטל	בערשטל	
מאַכן	מאַכן	
ליאַלקע	ליאַלקע	

אַ גלאָז וואַסער

אַ גלאָז וואַסער

מגילה	מגילה	______
קיניג	קיניג	______
אסתר	אסתר	______
המן־טאַש	המן-טאַש	______
גראַגער	גראַגער	______

______

______

______

______

המן	המן
פֿערד	פֿערד
מרדכי	מרדכי

ייִדן	ייִדן
משה	משה
שטעקן	שטעקן
ים	ים
פּעקלעך	פּעקלעך

פסח

מצה	מַצָּה	______
הגדה	הגדה	______
ווין	ויין	______
כוס	כּוס	______
משפחה	משפחה	______

______

______

______

______

קינדער טאַנצן פֿריילעך

קינדער טאַנצן פֿריילעך.

קינדער זינגען שיינע לידער

קינדער זינגען שיינע לידער.

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	3	
teacher	lerer	לערער
children	kinder	קינדער
write	shraybn	שרײַבן
read	leyenen	לייענען
blackboard	tovl	טאָוול
eraser	meker	מעקער
notebook	heft	העפֿט
good morning	gut morgn	גוט מאָרגן
	5	
Happy New Year	leshone toyve	לשנה־טובֿה
card	kartl	קאַרטל
honey	honik	האָניק
Sabbath loaf (white bread)	khale	חלה
Shofar (ram's horn)	shoyfer	שופֿר
a good year	a gut yor	אַ גוט יאָר
	7	
Succah (shack or hut)	suke	סוכּה
Succos (holiday)	sukes	סוכּות
fruit	frukht	פֿרוכט
apple	epl	עפּל
pear	bar	באַר

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	9	
flag	fon	פֿאָן
apple	epl	עפּל
candle	likhtl	ליכטל
Joy in the Torah (holiday)	Simkhes Toyre	שׂמחת־תּורה
we march	mir marshirn	מיר מאַרשירן
	11	
boat	shifele	שיפֿעלע
wheels	redlekh	רעדלעך
bicycle	baysikl	בײַסיקל
tree	boym	בוים
brook	taykhl	טײַכל
boy	yingl	ייִנגל
squirrel	veverke	וועווערקע
	13	
park	park	פּאַרק
trees	beymer	ביימער
flowers	blumen	בלומען
little birds	feygelekh	פֿייגעלעך
swing	hoyde	הוידע
girl	meydl	מיידל
ball	pilke	פּילקע

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	15	
night	nakht	נאַכט
star	shtern	שטערן
kitten	ketzele	קעצעלע
moon	levone	לבֿנה
daddy comes home	der tate kumt aheym	דער טאַטע קומט אַהיים
everybody is happy	ale freyn zikh	אַלע פֿרייען זיך
Feygele kisses daddy	feygele kusht dem tatn	פֿייגעלע קושט דעם טאַטן
	17	
daddy	der tate	דער טאַטע
mama	di mame	די מאַמע
Motele (name)	motele	מאָטעלע
Gitele (name)	gitele	גיטעלע
little bird (name)	feygele	פֿייגעלע
we eat	mir esn	מיר עסן
	19	
grandma and grandpa come	di bobe un der zeyde kumen	די באָבע און דער זיידע קומען
grandpa reads a story	der zeyde leyent a mayse	דער זיידע לייענט אַ מעשׂה
grandma knits	di bobe shtrikt	די באָבע שטריקט

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	21	
birthday	geburtstog	געבורטסטאָג
girls	meydelekh	מיידעלעך
boys	yingelekh	ייִנגעלעך
hat	hut	הוט
cake	kukhn	קוכן
cap	hitl	היטל
good things (sweets)	gute zakhn	גוטע זאַכן
	23	
Hanukkah pancakes	khanuke-latkes	חנוכּה־לאַטקעס
Hanukkah candles	khanuke-likhtelekh	חנוכּה־ליכטעלעך
Hanukkah money	khanuke-gelt	חנוכּה־געלט
gift	matone	מתּנה
top	dreydl	דריידל
pancakes	latkes	לאַטקעס
	25	
Judah	yehude	יהודה
hero	held	העלד
Hanukah (holiday)	khanuke	חנוכּה
the brothers	di brider	די בּרידער
Hasmoneans	khashmonoyim	חשמונאים

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	27	
snow man	shney-mench	שניי־מענטש
little sled	shlitele	שליטעלע
winter	vinter	ווינטער
hill	bergl	בערגל
shovel	ridl	רידל
gloves	hentchkes	הענטשקעס
doggie	hintele	הינטעלע
play	zikh shpiln	זיך שפּילן
	29	
little scissors	sherele	שערעלע
paper	papir	פּאַפּיר
picture	bild	בילד
chalk	krayd	קרײַד
little brush	bershtl	בערשטל
make	makhn	מאַכן
doll	lialke	ליאַלקע
a glass of water	a gloz vaser	אַ גלאָז וואַסער
	31	
scroll	megile	מגילה
king	kinig	קיניג
Esther	ester	אסתּר
Hamen-Tash (pastry)	homen-tash	המן־טאַש

באַטייט What does it mean	מען זאָגט עס אַזוי How do you say it	וואָרט Word
	33	
Hamen	homen	המן
horse	ferd	פֿערד
Mordecai	mordkhe	מרדכי
	35	
Jews	yidn	ייִדן
Moses	moyshe	משה
stick	shtekn	שטעקן
sea	yam	ים
bundles, packages	peklekh	פּעקלעך
	37	
Matzoh	matze	מצה
story (of Passover)	hagode	הגדה
wine	vayn	ווײַן
goblet, glass	kos	כּוס
family	mishpokhe	משפּחה
	39	
children dance happily	kinder tantzn freylekh	קינדער טאַנצן פֿריילעך
children sing beautiful songs	kinder zingen sheyne lider	קינדער זינגען שיינע לידער

SUGGESTIONS FOR USING THIS BOOK

The basic purpose of this book is to provide topics for Yiddish conversation and reading readiness exercises. Here are some ways of using this book:

1) Point out each object in a picture and tell the children what it is called in Yiddish. After each object has been pointed out, have the children repeat the Yiddish words; then point to the object and ask what it is called in Yiddish. If the name of the object is printed on the opposite page, the children should be taught to associate the printed word with the object.

2) After the children have learned all the nouns in a picture, ask them to make up a story about it. Help them with verbs and connecting words. Put those words that are new to the children on the blackboard and repeat them so that the children can learn them.

3) Make statements about the picture and have the children say whether they are true or false. Ask a child to make statements about the picture and have the other children say whether they are true or false.

4) Play charades with vocabulary in the book. Divide class into teams. Have one team act out several sentences suggested by a picture and have the other team give the sentences in correct Yiddish.

5) Have the children make flash cards with the picture of an object on one side and the printed or written Yiddish words for it on the other. Use these cards for vocabulary drill.

6) After having covered several pictures, choose children to compose sentences and have the class guess which picture they describe.

7) Divide the class into teams. Assign a color to each team and have the children from each team name the object which might be of the same color assigned to the team.

8) Have the children draw original pictures on the theme of the picture in the book, and compose three sentences to describe the picture each one has drawn.

9) Write the five colors in the introduction on the blackboard and have the children list the objects, which might suit each of the colors, under the color on the blackboard.

10) Teach short poems or songs related to the theme of each picture.

This is a special book. It is filled with pictures. It is a story book where *you* are going to tell or write the stories in Yiddish to fit the pictures. There are words to give you ideas. You may also color the pictures. These are some colors you can use.

This is YELLOW		דאָס איז געל
This is RED		דאָס איז רויט
This is BLUE		דאָס איז בלוי
This is GREEN		דאָס איז גרין
This is BROWN		דאָס איז ברוין

____

MY NAME

Copyright 1963
by the
Educational Department
of the
Workmen's Circle
New York, N. Y.

Printed in U.S.A.

COLOR
AND TELL
ILLUSTRATED BY
CECELIA GROBLA WALETZKY